

Serra de Sant Julià

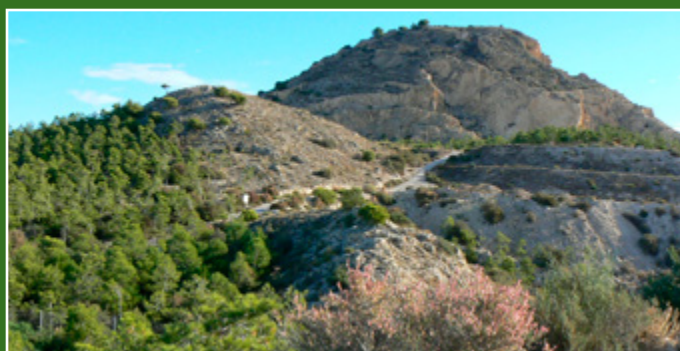
La Serra Grossa

Inici de la ruta - Parada TRAM

Parada

- 1 0 m Inici de la ruta al carrer del Bisbe Victorio Oliver, al costat de la parada del TRAM - Goteta. Enfront del que va ser el "Camp dels Ametlers"; en direcció nord avancem 100 metres pel tram pavimentat, desviant-nos a la dreta per una senda, en què clarament podem identificar l'arçot (*Rhamnus lycioides*) i el salat negre (*Salsola oppositifolia*), fins a la intersecció amb el turó.
- 2 290 m Deixant a la dreta la pujada al turó, ens incorporem a una pista i travessem la zona en què s'aprecia la zona de restauració paisatgística i l'última repoblació amb pi blanc (*Pinus halepensis*) i arbustos.

Zona de restauració paisatgística

- 3 275 m En arribar a una bifurcació, continuem endavant per una senda flanquejada a la part esquerra per piteres (*Agave americana*), plantes exòtiques introduïdes i invasores.
- 4 330 m Deixant a la nostra esquerra la tanca que es prolonga fins al col·legi dels jesuïtes, pugem per una senda que ens introdueix en una pineda per la cara oest de la serra, enllaçant amb el camí principal d'ascens al cim. Estem pròxims a zones urbanes enjardinades, i percebem la presència d'aus com la palput (*Upupa epops*), el cant del verderol (*Carduelis chloris*) o el teuladí (*Passer domesticus*).

Palput (*Upupa epops*)

- 5 170 m Caminem a l'ombra de la pineda en què s'entremescla l'eucaliptus (*Eucalyptus globulus Labill*) i el ciprer (*Cupressus sempervirens*) amb sotabosc de matoll (espina), on podem observar espècies com la bufalaga (*Thymelaea hirsuta*), l'esmentat arçot (*Rhamnus lycioides*), la trompera (*Ephedra fragilis*) o el llentiscle (*Pistacia lentiscus*). Veiem una paret de roca utilitzada per a la pràctica d'escalada i a la dreta, a la part alta i en una urna, una imatge de la Immaculada Concepció.

2 hores y 30 minuts (con paradas) Fàcil 5.240 m

Estacionalitat: tot l'any
Itinerari apte per a ciclisme BTT (trams amb dificultat mitja-baixa)
Transport públic:
TRAM L2 Parada: La Goteta - Plaça Mar 2 (itinerari principal)
BUS 09 Parades: Av. Dénia (si s'inicia l'itinerari per la Pineda de Bonavista)
Av. Albufereta (si s'inicia l'itinerari per l'accés nord, carrer Serra Sant Julià) ."

Llegenda - plano itinerari

1. Inici
2. Zona de restauració paisatgística
3. Senda - Exòtiques
4. Enllaçista principal - Repoblació forestal
5. Pineda - Sotabosc
6. Abric rocós - Líquens
7. Punt d'interpretació de paisatge
8. Vista oest - Cim
9. Vista del turó
10. Mirador litoral sud
11. Espinar - Observació d'aus
12. Mirador litoral est
13. Accés nord
14. Circumval·lació

Retorn

Continuem per este camí en què apareixen grans arrels que actuen a manera d'escalons i subjecció del terreny.

- 6 335 m S'estreny el camí, introduint-nos en un espai ombríu que afavorix la formació de líquens, a l'abric de la roca.
- 7 75 m Abans d'arribar a la planura superior, ens ubiquem en una zona propícia per a la interpretació del paisatge en què, fent un recorregut visual, podem divisar la penya Migjorn, la Carrasqueta, els Plans, la Grana, el Cabeç d'Or i la serra d'Aitana "sostre" d'Alacant; i als nostres peus queda Bonavista de la Creu i part del que va ser l'horta alacantina.
- 8 415 m Ens dirigim cap al sud. Pròxims al cim, a la

Pots consultar tota la informació actualitzada sobre les Sendes Urbanes en la web:
<https://www.facebook.com/senderosurbanosalicante>

nostra dreta (oest), podem ser testimonis del desenvolupament urbanístic de la ciutat, amb unes immillorables vistes de la Gran Via i, al fons, d'esquerra a dreta, la serra del Cid i l'inconfusible Maigmo.

- 9 235 m Arribem a un punt extrem en què veiem, en primer lloc, el turó de Santa Anna i, al darrere, el Benacantil, la platja del Postiguet i el port d'Alacant.
- 10 225 m Retrocedim per la nostra senda; a uns 200 m ens desviem un moment a la dreta, i dividim al sud, l'alacantina illa de Nova Tabarca.
- 11 490 m Continuem per la part central, aprofitant per a observar el vol quasi estàtic del soliguer comú (*Falco tinnunculus*) que nia als penya-segats pròxims.

El turó de Santa Anna, el Port i el Benacantil

Voregem un àrea coberta d'espina alacantí en què, de nou, en major grau, s'hi percep la presència d'aus.

- 12 310 m Arribem al mirador litoral est, amb vista sobre l'Albufereta i una immillorable perspectiva del cap de l'Horta i la Condomina.
- 13 115 m Estem a l'accés nord que comunica amb l'Albufereta, pel qual també podem iniciar o concloure el nostre itinerari. Des d'este punt, si ens desviem de l'itinerari descendint uns 250 m pel camí principal, a la nostra esquerra, podem divisar restes del Poblado de l'Edat del Bronze (alternativa 13a.).
- 14 340 m Continuem circumval·lant l'àrea, enllaçant amb el tram que dona accés al cim per a iniciar el descens (en direcció al punt 7).

Perspectiva del cap de l'Horta des de la serra Grossa

Extracte de litografia (1858). Gaseta Militar. Biblioteca Digital Hispànica

TRAMS ALTERNATIUS

2a. Turó del Molinet o de Santa Anna

Ascendim el turó del Molinet, també anomenat de Santa Anna, des que en el segle XV s'alçara, a la part alta del turó, l'ermita de Santa Anna, que desapareixeria d'este enclavament després de quedar en ruïnes, a causa dels bombardejos anglesos del 1706 (Guerra de Successió).

Durant el camí veiem part de la reforestació realitzada. Arribem al mirador, on tenim una altra perspectiva del litoral alacantí, i també de la serra Grossa i l'impacte que va suposar la línia fèrria del "trenet" o la implantació de factories com "La Britànica"; tot unit a l'explotació d'àrids durant segles.

Voregem el mirador per l'exterior, passant prop d'una trinxera republicana, en una zona on s'aprecien vestigis de la Guerra Civil espanyola que, entre d'altres, denoten el seu valor estratègic. Continuem i ens situem damunt d'un enorme dipòsit, mostra del patrimoni industrial d'esta serra que compta amb una xarxa de túnels i dipòsits a les entranyes.

...Ens incorporem al camí que enllaça amb l'itinerari.

Trinxera en el turó del Molinet

La pineda de Bonavista

4a. La pineda de Bonavista

La pineda de Vistahermosa és la primera actuació paisatgística que, l'any 2005, es va desenvolupar en esta serra litoral. Este parc, en el qual es van plantar més de 1.500 exemplars de diferents espècies d'arbres i arbustives, entre els quals es troben pins (*Pinus halepensis*), oliveres (*Olea europaea*), margallons (*Chamaerops humilis*), baladres (*Nerium oleander*), buguenvil·lies (*Bougainvillea glabra*) o coscolls (*Quercus coccifera*), obri una connexió amb la serra Grossa, donant accés a la pista principal.

13a. Poblament de l'Edat del Bronze

Al vessant nord de la serra Grossa, pròxim a l'Albufereta, s'ubiquen les restes d'un poblament de l'Edat del Bronze. Descobert pel pare Belda en el primer terç del segle XX, és un dels assentaments humans més antics de la ciutat. Al jaciment es va obtenir una de les primeres cronologies per carboni 14 de l'arqueologia espanyola, datant-ne l'ocupació cap al 1815 a.C., que és una de les dates més antigues del conegut com a Bronze Valencià.

Vestigi del Poblament de l'Edat del Bronze

Una serra enfront del mar

Situada enfront del mar, en l'accés nord de la ciutat d'Alacant, la serra de Sant Julià o serra Grossa ocupa una superfície que supera les 80 hectàrees, emmarcada en un perímetre de 5 quilòmetres. Esta fita geogràficoambiental, utilitzada per l'ésser humà des de la Prehistòria i decisiva en el desenvolupament de la ciutat, es concep actualment com un parc forestal urbà en què es realitzen treballs de repoblació forestal i restauració paisatgística que n'afavorixen l'ús com a espai natural.

A la serra Grossa apareix una excel·lent representació de les principals comunitats vegetals típiques del litoral mediterrani. Una de les més importants és l'espinar alacantí, composta pel margalló (*Chamaerops humilis*), l'arçot (*Rhamnus lycioides*) o el ginestó valencià (*Osyris lanceolata*), entre d'altres, així com totes les seues etapes de substitució. Als vessants més assolellats, apareixen els espartars d'espart verd (*Stipa tenacissima*) i albardí (*Lygeum spartum*), una interessant comunitat molt ben adaptada a les dures condicions de sequera i forta insolació que imperen en estos hàbitats. Les zones més espaioses i planes estan ocupades per timonades dels gèneres *Thymus sp.* i *Teucrium sp.* i per herbassars de graminies, fenoll (*Foeniculum vulgare*) i diferents espècies de cards. També podem observar-hi plantes típiques d'afloraments rocosos, com és el cas del poliol de roca (*Teucrium buxifolium subsp. rivasi*), l'ungla de gat (*Sedum sediforme*) o la taperera (*Capparis spinosa*).

Pel que fa a la fauna, el grup més fàcil de detectar és el de les aus. Destaca per la seua abundància i per la raresa en l'àmbit europeu el còlbit negre (*Oenanthe leucura*), un pardal negre amb la cua blanca que habita als penyals de la serra. D'altres espècies freqüents als matolls i les pinedes són la busquereta capnegra (*Sylvia melanocephala*) i el gafarró (*Serinus serinus*). Als penya-segats nidifiquen diverses parelles de soliguer (*Falco tinnunculus*), falcies (*Apus apus*), falcies de panxa blanca (*Apus melba*), i falcies pàl·lides (*Apus pallidus*). Els rèptils més comuns són la sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*), la serp blanca (*Rhinechis scalaris*) i la serp verda (*Malpolon monspessulanus*). D'altres animals, com els mamífers, són més fàcils de descobrir a través dels seus indicis i excrements, com són el conill (*Oryctolagus cuniculus*) i l'eriç europeu (*Erinaceus europaeus*).

Geològicament, es troba a la part oriental de la serralada Bètica i la seua formació es remunta al període del Miocè Inferior i Mitjà. En la composició geològica es distingixen tres parts: una zona inferior de margues amb alpegs de color gris, una zona intermèdia de calcarenites bioclàstiques i una tercera formació, de 150 metres, de calcarenites bioclàstiques amb abundant glauconita.

La calcarenita d'esta serra es va utilitzar com a material de construcció en monuments històrics de la ciutat, com la basílica de Santa Maria o el monestir de la Santa Faç i és coneguda com a "pedra de Sant Julià" o "pedra juliana".

Francisco Figueras Pacheco, cronista oficial de la ciutat d'Alacant i home de lletres, el 1914, va escriure: "Hemos llegado al punto donde comienza el cerro del Molinet o Santa Ana, prolongación de la Sierra de San Julián, que bien puede llamarse madre de Alicante, pues de sus inagotables canteras de arenisca han salido los materiales de casi todas las construcciones de la población".

COL·LABORA EN LA CONSERVACIÓ DE LES SENDES

- Caminar per les sendes marcades, sense eixir-nos-en dels límits, contribuïx a la protecció de l'ecosistema, ja que les nostres xafades poden afectar plantes i animals.
- Molts animals viuen als penya-segats i les cales, per la qual cosa hem d'evitar molestar-los, espatllar caus, nius, abeuradors, etc.
- Si ens ha agradat alguna planta, no hem d'arrancar-la, és millor fer-li una fotografia o un dibuix.
- Els nostres residus contaminen, hem de depositar-los a les papereres situades a la senda o portar-los fins a la paperera més pròxima.
- Els animals de companyia no han d'anar solts i ens hem de fer responsables d'arreglar-ne les deposicions.
- La millor manera de conservar el nostre patrimoni natural i cultural és no deixar empremtes del nostre passeig.
- Si vols més informació o tens algun dubte o suggeriment, visita la web: www.alicante.es/medioambiente

mediambiente AYUNTAMIENTO DE ALICANTE

Edita: Excm. Ajuntament d'Alacant
Regidoria de Medi Ambient
Coordinació i textos: Educació Ambiental
Departament de Medi Ambient
Disseny i maquetació: VDH Comunicació
Imprès en paper reciclat 100%

Xarxa de SENDES URBANES

Serra de Sant Julià

La Serra Grossa

mediambiente AYUNTAMIENTO DE ALICANTE